

PERIÓDICH INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ta - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 cèntims.—ATRASSAT, 15.

Avuy donem 12 planas mes de la obra satírica

LA CHIVA

Montepío Catalá.—Esta Presidencia hace presente á los pocos asociados que se atrasan en el pago de sus cuotas mensuales, la conveniencia de satisfacerlas con puntualidad á fin de no entorpecer la marcha administrativa y no obligar á darles de baja á tenor de lo dispuesto en el art. 19, de los Estatutos.

Barcelona 9 Septiembre 1899.—*El Presidente*, José M. Pous.

L'art de governar

«POLÍTICA; gobierno ó administración de la república, del Estado. El arte de gobernar el Estado».

(*Diccionario de Balbuena*).

S'ha fet ja una costum sostenir la idea de que 'l Catalanisme no és un partit polítich, y aixó en concepte nostre és una gran errada.

També s'ha fet una costum dir que 'l Catalanisme no s' preocupa de la forma de govern, y aixó és aixís mateix una errada gran.

Lo Catalanisme és polítich y és un partit; és polítich perquè aspira (y ab moltíssima rahó) á governar per medi de 'l triufo de 'ls seus ideals; y si l' art de governar és un acte polítich, si és fer política... *ergo*, 'l Catalanisme que vol governar, ha de resultar forçosament polítich; y és un partit, perquè estant en lo període de la propaganda, de fer prosélits, de infiltrar las sèvas justas y patrióticas aspiracions en lo cor de tots los catalans, és cosa clara com la llum de 'l día que mentres aquet convenciment no penetri en tots los recons de Catalunya, aixó és, en tant que hi hagi en nostre Principat que no siga prou y entusiasta sostenidor de la causa de la patria, hi haurá

qui no 'n será partidari, y per consegüent, tots los que desitjem y volem la reivindicació de nostres drets serem partidaris de la causa catalanista. ¿Qué vol dir partidari? Formar part de un partit. Resulta, donchs, que 'l Catalanisme és un partit, y com avans hem demostrat que també és polítich, la deducció lògica y final és que és un partit polítich.

Y afortunadament avuy és un partit polítich poderós, destinat á fer un gran paper no solament dintre de Catalunya sino en los restants territoris de Espanya, per medi de la implantació de 'l regionalisme en quals ideals se apoya l' amor á la Patria catalana, com aixís s' indica á l' nomenarla Regió per quant forma part integrant de l' Estat espanyol.

Pero 'l Catalanisme no és ni ha de sèr may un fracció personificada: aixó si que no ho és: aixó suposa ambició particular. Hem de voler que s' imposi solament la virtualitat de la idea: no la parsonalitat de qui la sustenta. No fem com lo centralisme ab sagastins, silvelistas, gamacistas, veyleristas, tetuanistas á estil de Madrid. Res de planistas, ni ferreristas, ni guimeristas, ni permanyeristas, ni domenistas, ni unionistas. Tots, para y senzillament afectes á la salud de la idea catalanista.

La forma de govern no li és indiferent á 'l Catalanisme, no; de cap manera. En la bandera de 'l Catalanisme hi ha de haver clarament expressat lo símbol de la Monarquia; no pot sèr d' altre modo... Lo Catalanisme és per essència religiós: és adorador de las tradicions, usos y costums de la terra; vol lo triufo de la Fe; parteix de 'ls temps en que en Catalunya no hi havia qui s' atrevís á defensar l' ateisme y las ideas de destrucció social de sectas que abominan de 'l Catolicisme; no s' avé (y si algún catalanista s' hi avingues no seria tal, sino un faritzeu de la causa) ab l' indiferentisme de l' Estat en materias de religió. Sos actes mes significatius ben be ho demostren: lo mes solemne de tots ells n' és proba plena: las grans festas de la restauració de la Basílica de Ripoll y la traslació allí de las despallas de 'l Compte Soberá 'l Gran Berenguer, ho testifcan. Negar aixó seria negar la evidencia. En Ripoll s' ha donat la verdadera

nota regionalista á que devem subjectarnos per' poguer conseguir lo fi de nostras aspiracions regionals dintre la unitat de la patria espanyola.

Ara be: un sistema de govern que persegueix la saniosa empresa d'infundir á 'ls seus adeptes l'esperit católich y religiós de nostra gloriosa tradició, compatible de 'l tot ab lo progrés material, moral é intelectual de 'l nostre temps, que vól la exaltació de 'l sentiment religiós, sense excrecencias de fanatisme, no pót ajuntarse ab cap partit que intente destruir en primer terme aqueixa idea santa qu' és lo punt d' ahont sarten las doctrinas qu' ell sosté com á salvadoras per' la tranquila marxa de la máquina gubernamental. Los partits republicans espanyols, especialment lo federal, són teoricament indiferents en materias de religió y en la práctica són enterament contraris de la católica. Conseqüencia: lo Catalanisme no pót avenirse ab la república; y com no 's coneixen mes sistemas que 'l república y 'l monarquía, lo Catalanisme ha de adoptar la Monarquía, com la tingué quant estigué en sos millors temps, pero avenirse ab lo progrés.

¿Si 'l Catalanisme pót admétrer republicans? Aixó ja és altra cosa: tots poden entrarhi, perque 'l Catalanisme—com diu mól bé un de 'ls mes acreditats periódichs—vé á convertirse en un riu caudalósissim, compost de infinitat d' afluent de varias y mólts distints ayguas. Y 'l Catalanisme,—afejim nosaltres,—fa com la Iglesia que té sempre la porta oberta per donar entrada á tots los que vulgan ampararse ab las sèvas sabias é inmutables máximas y ensenyansas.

He 'us aquí l' art de governar: atreure á nosaltres á tots los que vulgan acompanyarnos; pero no abdicar de 'ls principis, perque aixó mataria 'l pervindre de la Patria.

P. DE R.

Revista teatral

Tivoli.—(Circo eqüestre)—S' ha inaugurat y se cumplieron las profecias: lo local s' ompla de concurrència.

Pero hi ha mes: lo públich hi gosa y 'ls artistes reben merescuts aplausos en tots los exercicis especials.

Dissapte la funámbola Srta. Emily va tenir la desgracia de caurer á la pista á 'l final de 'l seu difícil treball en l' alambre. Per fortuna, segons noticias, la cayguda no ha tingut fatals conseqüencias. Nos alegrem de que aixís hagi estat.

Miss Atheta té mes forsa que Samson y 'ls clowns Pinta són de primera magnitud.

Parlarem mes detingudament d' aquet Circo—Jo.

Teatro Circo Espanyol.—S' han posat en escena los dramas *La Monja enterrada en vida* y *El Tribunal de la Sangre*, distingintse: primer actor Sr. Bozzo y 'ls Srs. Muñoz, Millá, Roca, Carnicero y Llorente, com també la primera actriu Srta. Llorente y la Srta. Bozzo que obtingueren bastants aplausos.

La companyia mimica Corradi va estrenar una magnífica pantomima de Mr. Charles Teches, que fou estreno en Espanya, titulada *El Secreto de la Condesa* ó *El teniente Marcial*: S' hi lluhí son autor y 'l popular pierrot Eysautier, no menos que 'l primer galan M. Mulleury y los Srs. Prat y Palmegri. Va agradar mólta la Srta. Jheuditta en son difícil paper de Condesa. La Srta. Rosina en son paper de posadera va portarse mólta artísticament.

La pantomima va agradar—ANTÓN PERELLÓ.

Acriminación

Me extraño cuando te veo
que recorres los verjeles
y arrancas con devaneo
dalias, nardos y claveles.

Algún abejón quisiera
niña, entre hojas se ocultara,
y diligente saliera,
y aleroso te picara.

¿Por qué tus manos hermosas,
con formas descomedidas,
las florecillas vistosas
arrebatan atrevidas?

Antes medita y detente
y tus impulsos humilla:
tienes de lirio la frente
y de rosa la mejilla.

No vayas, pues, delirante
á quitar flores al prado,
ya que tu bello semblante
de flores se halla dotado.

JOSÉ MARTRUS.

Protecció á l' art dramátich

La llibertat, ó millor lo llibertinatje que 's tolera en los assumptos teatrals, exigeix que tots los ayments de la escena espanyola 's parin á reflexionar si convé posar una barrera que deturi la llastimosa corruptela que ha portat nostre teatro á un lamentable estat de postració y decahiment.

No fa mólta digüerem que en Espanya 'ls governs, atents sempre ab preferència á las exigencias de la política de moment, no tenen temps ni espay (potser tampoch ne tenen ganas) per' dedicar son cuydado paternal á una cosa tan interessant com és lo teatro, institució, si be de carácter recreatiu, de influencia decisiva en las costums de 'l poble.

Lo cert és que desde bastants anys á aquesta part ni 'ls ministres ni diputats se recordan de las cosas de la escena nacional, y si en alguna ocasió hi han pensat, ha estat sols per' assegurar lo cobro de drets de representació, dictant una lley defectuosa y que sols se refereix á assumptos metálichs, ó publicant alguna disposició secundaria per' apretar los tornillos de dita lley en perjudici de las empresas; ó, també en perjudici d' aquestas, los tornillos de la lley de contribucions directas é indirectas.

La farsa de voler passar per liberals los ha convertit en lliberticidas, y aixís han arribat á matar, ó poch menos, lo teatro espanyol.

Per' poguer dir que no atacan semblant principi de llibertat, avuy no hi ha traba de cap classe en quant á escriurer pera 'l teatro; y com lo públich está compost en sa gran majoria per gent de pòchs coneixements ó poca instrucció y com en part no 'n té gens; com sempre está disposat á deixarse guiar per tot lo que halaga las passions, de mica en mica s' va aficionar á las sarsuelas flamencas, extragantse 'l gust de 'ls espectadors en general, obrintse la porta de la fortuna á artistas sense facultats que en altres temps no haurian passat mes enllá de las filas de 'l coro, y aixís va anar filtrantse en las parets de 'ls escenaris aqueixa humitat de 'l género chico extragador de 'l gust de 'ls menos indoctes, fins que agatat ja 'l flamenquisme la cosa va tenir mes exigencias, havent de recórrer las empresas á obras de aparato y després á las funcions per horas, que si per un cantó han animat las salas de espectacles y han fet la fortuna de alguns artistes y de certs empresaris, per altre no han deixat arribar á 'l temple de la gloria á alguns de 'ls primers que hi haurian pujat y han causat perjudici gran á l' art serio, á l' art dramátich, puig si ha viscut ab alguna exuberancia ha estat sols mentres hi ha hagut

dos ó tres actors prou eminents y un ó dos poetas de fibra, que, contant ab aquells, produhian fruyts de sa imaginació privilegiada.

Pero com lo sistema ó'l camí seguit pe'ls governants és perjudicial, morts aquells pochs artistes s' acabá la manera de presentar aquells escriptors novats produccions: d' empenyo, y oberta de 'l tot la porta de una llibertat desmesurada, n' han passat d' altrás de menos mérit que donant la volta per Espanya han deixat rastre de mort de 'l sentiment moral y artístich, encara que hajin produhit alguna utilitat á 'ls seus autors.

Lo fet és que, com resultancia fatal, lo teatro se'n res-sent y avuy dia l' art dramátich y la sarsuela sería y de mérit verdader estan casi en la agonía.

Lo teatro ha de sèr la escola de las costums si ha de respondrer á algún fi de general utilitat. ¿Ho és avuy en Espanya? Contestin los que observan atentment lo rumbo que segueix?

¿Convé que ho sigui? No hi ha pas dupte. ¿A qui tòca treballar pèr' lograrho?

Qualsevol endevinará que aixó és incumbencia de 'l Poder públich. Si aquet no ho fa, falta á un de 'ls seus de-bers, perque 'l Govern té obligació de vetllar per' la salut de 'l poble, y aixís com se recorda que hi ha poble per ferlo entrar en quinta y disposar de la vida de 'l jo-vent, y com se recorda que n' hi ha per' ferli pagar tri-buts de tota mena, també s' ha de recordar que aquets que donan la vida y 'l diner per' salvar la patria tenen dret á que 's procuri per ells en l' ordre moral de la vi-da, puig d' aquesta manera millorarán las costums ge-nerals y 's donará á 'ls ciutadans lo grau de cultura y de benestar indispensable per no arribar may á 'l baix ni-vell á que per descuyts de dalt ha descendit la nació es-panyola.

Hora és de que 'l Govern desperti y miri si per aquí s' pòt fèr alguna cosa en favor de la regeneració. No tot s' ha de reduhir á regenerar la Hisenda: s' han de rege-nerar las costums també, y potsé ab preferencia.

U. C. B.

CONFERENCIA PROFITOSA

La celebrá 'l president de la Agrupació Folk-lórica, Sr. Ginestá y Punset, dijous, dia 7, en la sala de juntas de 'l «Centro Industrial de Catalunya.»

Lo tema, objecte de la conferencia, éra: «Podem ad-mètrer com á legal lo concurs pera premiar una lletra nova pera cantar-se ab la música de *Los Segadors*?»

Rahons de pès aduhi 'l conferenciant per' sentar los extrems de son tema, donant la contestació negativa.

Explica una entrevista que tingué 'l Sr. Ginestá ab lo Sr. Mariano Aguiló en la que resultá que 'l estribillo «bon cop de fals» de la cansó *Los Segadors* no figura en la verdadera popular.

Vingué á confirmar que la lletra de la per molts motius discutible música de la cansó citada, és de 'l Sr. Guan-yabens.

Nos confirmá en la creencia de que 'l Sr. Morera 'ns donaba gat per llebra 'l volernos fèr passar sa obra com totalment popular.

Lleji en corroboració de son acert y en proba de sa ben sentada negativa, cartas de 'l Excm. é lltm. Sr. doctor Joseph Morgades, Dr. Torras y Bages, Joseph Franquesa y Gomis, Ramón Picó y Campamar, Pbre. Verdager, Maspons y Labrés (Francisco) y altres que en aquest moment no recordem, y tots, en termes mes ó menys patriòtics, mes ó menys sentits, mes ó menys autori-sats segons la firma que 'ls avalaba, respongueren á una, que no procedia posar lletra que no sia de 'l poble á música purament popular.

La numerosa concurrencia que omplenaba l' espayós local coroná ab nutrits y prolongats aplausos lo ben pen-sat y ben escrit treball de 'l citat conferenciant, Sr. Gi-nestá y Punset.

Doná las gracias un senyor de la Directiva de la men-tada Agrupació Folk-lórica y tancá la sessió lo cant de *Los Segadors* ab acompanyament de piano.

Feta la ressenya ab tota imparcialitat, deixant apart lo mencionar noms d' associacions que segons sentirem

hi ha cert dualisme, discussions de forma y fendo y que nosaltres no volem enfondir, direm quatre paraulas per' emitir nostre humil concepte en aquest assumpto que tan de veras s' ho prenen algunas agrupacions, associa-cions, orfeons, etc.

¿La Junta Directiva de la Associació popular regiona-lista está en son perfectíssim dret obrint, no un certa-men, sino cent si creu tenir assumpto? Si.

¿Es possible negarli la legalitat de tal acte si está dintre de sos Estatuts? No.

La legalitat de una societat, (dispensi 'ns lo Sr. Gines-tá si dissentim de son parer en aquet cas concret), con-siderada com á entitat jurídica, la constituheix y la limi-ta, li senyala sa estreta ó ampla esfera d' acció dintre la qual son considerats *legals* sos actes, los preceptes estatutoris aprovats pe 'l govern civil de la provincia.

Lo certamen obert per la Associació popular regiona-lista altera en lo mes mínim sa institució? No?

¿Es acort prèns en Junta general tal determinació? Si?

Donchs és legal lo certamen que en mérits de sa indis-cutible y soberana voluntat li donan las lleys ab las quals se regeix.

Ara si 'ns preguntan si l' idea de la Associació, un cop premiada la lletra que 's té que agermanar ab la música de *Los Segadors*, pòt arribar á 'l extrem de imposarla, ab caràcter oficial, á tots com á himne de Catalunya, direm que no és possible.

Lo poble manifesta sos desitjos y aspiracions, en lo que porta sempre sa manera de pensar, en lo que están mar-cadas las ratllas de sa peculiar fesomia moral, en la que hi figuran ab tot lo rellèu de son nervi, nota dominant de sa rassa, los rasgos de sa historia d' una manera es-pontánea, natural, insensible, sens dárse 'n compte, com s' exteriorisa lo sentiment vivificat per l' entussias-me y la passió, com s' eleva á 'l cel la santa pregaria de atribulada mare.

Estriba, donchs, en la diferencia que hi ha de forsa le-gal á oficial.

La primera és indiscutible per las rahons que deixem apuntadas; la segona no és possible perque porta en sa idea aparellada la imposició.

Ja poden tots los orfeons, societats corals, associa-cions y agrupacions catalanistas, obrir y tancar sos tre-balls ab lo cant de *Los Segadors*; lo poble, 'l verdader poble, no quatre socis protectors que funcionan de cla-que, no 'ls cantarà may com himne que com sacrosanta aspiració porta en sas notas los brillantats raigs d'un sol que may s' apaga, d' un dia que may fineix, d' una vida que may mor, d' un esperit que sols anhela, desitja, ab la vehemencia de son ánima la reivindicació de sas preu-hadas llibertats.

A. DE LA F.

Ofegat per l' ambient mercantilista
que arreu va obrintse pás,
y aborrit de 'l esplin que m' ocasiona
tanta vulgaritat,

solitari ab ma boja fantasia
comenso á delirar.
Sento dins mi la forsa creadora,
gran y sublim de 'l Art.

Segur que si, á 'l moment, pintés un quadro,
jo, que no he, ~~pintat~~ may,
feria ja de cop la competencia
fins á 'l mateix Rembrandt

Segur que, de tenir cisells y pasta
en tan crítichs instants,
modelaria un busto que 'l vell Fidias
firmaria de grat,

Segur que si llavors tingués un' arpa
y una pauta á 'l devant,
compondria armonias mes perfectas
que 'ls *lieder* d' en Mozart.

Segur que á 'l presentarme á un públich serio
com histrió formal,
deixaria á ne 'ls Rossis y á ne 'ls Irvings
corretgits y aumentats.

Y á ben segur que si escribís una *oda*
ó una *intima* vulgar,
dins sa tomba, de rabia 's feriria
l' Anacrèont gegant.

Pero 'm dich entre mi:—Bè: ¿què 'n treurias
de ferte popular?
¡Si no val tant la gloria com l' enveja
que després te tindran! —

JOSEPH BURGAS.

Saló de descans

Segons notícies, en lo teatro Principal s'hi donarán á últims d' Octubre una serie de funcions baix la direcció de 'l jove catalanista D. Adrià Gual, estrenantse la obra de dit senyor, titulada *La culpable* y además *Lo nou idol* de Ducusó, traduït per en Rusiñol y contenint música de 'l mestre Morera.

Desitjem que l' exit de aytals obras sigui no sols gran sino de durada; puig las produccions de 'l teatro catalá que de un quant temps ansá s'estrenan, semblan foehs follets.

—*La Nació catalana* ha prés la defensa de 'ls Srs. Nat y Noguera, de Beziers, de quins senyors havía dit postes la Junta de la Associació de Coros de Clavé, posantlos en molt mal terreno y culpantlos del fracás metalich de la excursió corista á aquella ciutat.

Considerem que 'ls periódichs s' han de prestar sempre á defensar á las personas que 's veuhen atacadas; pero en aquest assumpto *La Nació catalana* no observa una conducta plausible, puig se va negar á insertar un comunicat de 'l Sr. Benages, president de aquella popular associació, en lo qual se donaba llum respecte á 'l comportament de aquells senyors durant la estada de 'ls coros en la referida ciutat francesa.

De insertarlo, 's veuria imparcialitat en nostre company de lo premsa: ara no se 'n hi vèu, majorment si 'stè en compte que de aquella Redacció parteix la formació de la anunciada *Federació de Coros catalans* que per las trassas vol desbaratar la antiga y acreditada associació de Coros de Clavé que 'l Sr. Benages presideix.

Aquí de l' Americá de *La malvasia de Sitjes* quant diu:
*Tecla, escóndate la pata
que se le vé la clavija.*

—Nostre amich D. Modest Vidal y Salmurri, redactor de nostre periodich, ha tornat ja de sa excursió estiu-honea.

—Los actors Srs. Rubio y Guilemany estarán encarregats de la empresa de 'ls teatros de Sans y Gracia, en quant á la companyia, durant la temporada d' iver.

—La companyia de la Sra. Ferrer ha passat com un llampech per la escena de 'l teatro Granvia.

—Lo Circo Barcelonés, comensará temporada dissapte ab la famosa comedia de magia *Urganda la desconocida*. Aquesta obra resulta molt coneguda en dit teatro, perque ja fa molts anys, avans de que s'hi calés foeh, la va donar á conèixer allí la companyia de que era director lo popular actor D. Joseph M. Dardalla, y d' ensá que 'l teatro 's va reconstruhir, l' hi han representada otras artistas baix la direcció de D. Rafel Ribas primer y mes tart per las firas de la Mercè fa setze, anys lo graciós D. Joan Gonzalez.

Desitjem que hi fassi estada llarga y que 's veji frequentment visitada la vella *Urganda* per' que puga tornar-se jove continuament.

—Llejem en *La Veu del Montserrat* que 'ls treballadors de una casa que 's construïx en Vich en lo Passeig de la Estació de 'l Ferrocarril, á 'l tenir á la cuberta 'l nou edifici hi han enarbolat la bandera catalana. Alabem com semereix aquest acte de amor á Catalunya, y voldríam que tots los constructors ó mestres de casas lo posessin en ús en las obras de qual construcció s' encarreguin ó estigan encarregats.

—S' ha celebrat ja la reforma de l' acreditat establiment de D. Sebastià Puig, en lo carrer de Aribau; haventse organísat alguns concerts musicals pe 'ls germans Balart y altres artistas que s' han vist aplaudits.

La espléndida iluminació contribueix molt á 'l bon efecte de la sala.

D' aquí en avant se titulará «Café Aribau».

SEÑORAS

con el uso diario de la legítima

Agua de Barcelona

de José Domínguez, se obtiene

JUVENTUD, HERMOSURA

y desaparición completa de pecas, señales de viruela y demás manchas que afean vuestro cutis.

1, 1'50 y 2 pesetas botella

Tomando una docena, se rebajan 2 pesetas

DESPACHO: MENDIZÁBAL, 14, 1.º - 2.º

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

ARXIU Y COPISTERÍA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

JUAN AYÑÉ

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

Toalla FRINÈ

Son ús hermojeja 'l rostre, absorveix la grassa del cutis, treu las arrugas, contrau 'l poro de la epidermis y evita las tacas, borro y erupcions de la pell.

Rejoveneix y es un tesoro per conservar la dentadura neta, forta y esmaltada desapareixent ab son ús lo sarro y l' escorbut.

Se ven en todas las perfumerías

TOS desaparece

por crónica y rebelde que sea en 24 HORAS, con los

CONFITES CARPA

No contienen opio ni morfina

2 pesetas frasco en todas las Farmacias

Imp. Pujol y C.ª Tallers. 45.—BARCELONA